

Tasavallan presidentti Sauli Niinistön puhe YK:n yleiskokouksen 78. yleiskeskustelussa New Yorkissa 20.9.2023

 presidentti.fi/puheet/tasavallan-presidentti-sauli-niiniston-puhe-ykn-yleiskokouksen-78-yleiskeskustelussa-new-yorkissa-20-9-2023/

Herra puheenjohtaja, arvoisat osanottajat, hyvät naiset ja herrat

Kun reilut kymmenen vuotta sitten puhuin ensimmäistä kertaa YK:n yleiskokouksessa Suomen tasavallan presidentin ominaisuudessa, maailma vaikutti varsin monimutkaiselta. Monet Lähi-idän ja Pohjois-Afrikan maat olivat läpikäyneet valtavia muutoksia kansannousujen seurauksena. Eurooppa kamppaili sotienjälkeisen ajan syimmän talouskriisinsä kourissa. Ympäri maailmaa ihmiset kärsivät epävakauden ja konfliktien seurauksista.

Ja kuitenkin tässä kokoussalissa yhteinen tehtävämme oli luoda rakentavaa ilmapiiriä, ymmärtää toisiamme ja etsiä ratkaisuja kohtaamiimme haasteisiin.

Juuri tästä syystä me kokoонnumme tänne New Yorkiin. Emme pelkästään pitämään puheita. Tai vain tullaksemme nähdyiksi. Vaan varmistamaan kollektiivisesti, että kansainvälinen yhteisömme on menossa oikeaan suuntaan.

Kun tänään puhun tällä foorumilla viimeistä kertaa, minun on kysyttävä: olemmeko onnistuneet tehtävässämme?

Maailmasta on tullut entistäkin monimutkaisempi. Globaalit jännitteet ovat korkealla, ja suurvaltakilpailu kiihtyy. Erilaiset maailmankuvat näyttävät olevan keskenään törmäyskurssilla.

Tämän istunnon teemana on ”Luottamuksen uudelleenrakentaminen ja maailmanlaajuisen solidaarisuuden elvyttäminen”. Se ei saa jäädä tyhjäksi sanahelinäksi. Meidän on laitettava nuo sanat käytäntöön.

Meillä kaikilla on paljon voitettavaa tasavertaisesta yhteistyöstä.

Monet kohtaamamme haasteet – ilmastonmuutoksesta pandemioihin, köyhyyteen ja sotiin – eivät ole yhden maan tai samanmielisen maaryhmän ratkaistavissa. Myös uusien teknologioiden tarjoamia mahdollisuuksia on parasta hyödyntää yhdessä.

Monenkeskinen järjestelmä on paras tapa vastata kansainvälisen yhteisön kohtaamiin haasteisiin. Mutta nyt tuohon järjestelmään kohdistuu paineita. Globaalien realiteettien muuttuessa monet ovat alkaneet kyseenalaistaa olemassa olevia rakenteita.

Pyrkiessämme vahvistamaan monenkeskistä yhteistyötä kaikkien äänten pitää tulla kuulluksi. Erityisesti kriittisten. Sen sijaan, että kiirehdimme tuomitsemaan muita, meidän on opittava kuuntelemaan.

Ensimmäisessä täällä pitämässäni puheessa puhuin niin sanotusta globaalien maiden nopeasta talouskasvusta ja sen mukanaan tuomista valtavista muutoksista. Nuo muutokset ovat olleet jo pitkään selvästi näkyvissä. Aasian, Afrikan ja Latinalaisen Amerikan maat ovat vahvoja geopoliittisia toimijoita. Tämän hetken nopeimmin kasvavat ja runsasväkisimmät taloudet löytyvät juuri noilta alueilta. Tämä on huomioitava keskusteluissamme.

Yli puolitoista vuotta sitten Venäjä aloitti laajamittaisen sotansa Ukrainaa vastaan. Venäjän hyökkäys loukkaa suoraan Yhdistyneiden kansakuntien peruskirjaa, johon me kaikki olemme sitoutuneet.

Auttamalla Ukrainaa Suomi tukee yhdessä monien muiden kanssa Ukrainan perustavanlaatuisia oikeutta puolustaa itseään. Monille suomalaisille Ukrainan taistelu vapaudestaan kantaa kaikuja omasta historiastamme.

Myös me olemme taistelleet vapautemme ja itsenäisyytemme puolesta huomattavasti itseämme suurempaa vihollista vastaan ja maksaneet siitä kovan hinnan. Emme halua nähdä maailman taantuvan tilaan, jossa suuret katsovat oikeudekseen alistaa pienempiään.

Sota on suunnattu Ukrainaa vastaan, mutta se vaikuttaa meihin kaikkiin niin periaatteen kuin käytännönkin tasolla. Sillä on vakavia maailmanlaajuisia seuraamuksia. Sota Ukrainassa ei saa muuttua yhdeksi niistä monista pitkittyneistä konflikteista, joita näemme ympäri maailmaa tälläkin hetkellä. Rauha, joka kunnioittaa Ukrainan suvereniteettia ja alueellista koskemattomuutta, on meidän kaikkien intresseissämme. Sen on oltava tavoitteena.

Suomi tukee Ukrainan pyrkimyksiä oikeudenmukaisen ja kestäväen rauhan saavuttamiseksi. Mutta Ukrainan ei tulisi joutua ponnistelemaan yksin. Tarvitaan niin laajaa kansainvälistä osallistumista kuin mahdollista. On ehdottoman tärkeää, että hiljattain Jeddassa käytyjä keskusteluita jatketaan. Tänään Turvallisuusneuvostossa pidettävä avoin istunto on myös erittäin tärkeä tilaisuus keskustella ja etsiä tietä eteenpäin.

Sodan saattaminen oikeudenmukaiseen päätökseen on ukrainalaisten kannalta olennaisen tärkeää. Samalla se voi auttaa vähentämään jännitteitä laajemminkin.

Todistamme parhaillaan kansainvälisen asevalvonta-arkkitehtuurin murentumista. Tärkeistä sopimuksista on luovuttu. Se, mitä niistä on jäljellä, näyttää olevan vaarassa.

Asevalvonnan uudelleenrakentaminen ja vahvistaminen nykyisessä kansainvälisessä tilanteessa on vaikeaa. Meidän on kuitenkin syytä ymmärtää, että maailma ilman yhteisesti sovittuja sääntöjä ja läpinäkyvyyttä on arvaamaton.

Murrosteknologiat monimutkaistavat tilannetta entisestään. Vaarat kasvavat. Meidän on yhdessä tartuttava näihin kysymyksiin.

Globaalisti turvallisuudentunne on heikentynyt huolestuttavalle tasolle. Maailmassa on käynnissä yli sata aseellista konfliktia. Ihmiset Afganistanissa, Sudanissa, Jemenissä ja monissa muissa maissa kohtaavat valtavia humanitaarisia tarpeita. Emme saa jättää yhtäkään näistä hätätilanteista huomiotta.

Kiitän pääsihteerii New Agenda for Peace –raportissa hahmotellusta visiosta. Meidän on asetettava diplomatian keinot etusijalle ja hyödynnettävä YK:ta täysimääräisesti.

Suomi on pitkään korostanut ihmisoikeuksien yleismaailmallisen ja sitovan luonteen merkitystä. Ihmisoikeuksia on kunnioitettava myös silloin, kun yhteiskunnissamme vallitsee sekasorto. Vaikeina aikoina naisten ja tyttöjen oikeudet usein heikkenevät. Meidän on päättäväisesti suojeltava näiden oikeuksien toteutumista.

YK:n ihmisoikeusneuvoston jäsenenä Suomi työskentelee yhdessä kaikkien kumppaneiden kanssa yleismaailmallisten ihmisoikeuksien ylläpitämiseksi.

Yksikään maa ei ole ihmisoikeuksien saralla täydellinen. Voimme oppia toinen toisiltamme. Kun epäonnistumisia tulee, kansainvälisen yhteisön on varmistettava, että vastuuvollisuus ihmisoikeusloukkauksista toteutuu.

Aiemmin tällä viikolla meitä muistutettiin perustellusti siitä, että mikäli YK:n kestävä kehityksen tavoitteiden toteuttamisessa ei edistytäkään, sillä on vakavia seurauksia. Tämä vaikuttaa sekä ihmisten elämään ja hyvinvointiin että maailmanlaajuiseen rauhaan ja turvallisuuteen.

Kiireellisin tehtävämme on taata kestävä tulevaisuus kaikelle elämälle planeetallamme. Emmekä ole oikeilla raiteilla. Meidän on otettava tekemämme sitoumukset huomattavasti vakavammin.

Jos jääme jälkeen yhden tavoitteen toteuttamisessa, seuraukset todennäköisesti moninkertaistuvat muilla osa-alueilla. Ilmastotyö on tästä selkeä esimerkki. Olemme ottaneet merkittäviä askelia, mutta lisää on tehtävä. Kaikki edistys kestävä kehityksen tavoitteiden saralla vaarantuu, jos emme onnistu pysäyttämään maapallon lämpenemistä 1,5 asteeseen.

Ilmastonmuutos ja luontokato ovat haasteita, joita kansainvälinen yhteisö ei pääse pakoan. Kulunut kesä oli – jälleen kerran – mittaushistorian kuumin. Olemme nähneet tuhoisia tulvia, kuivuutta ja metsäpaloja kaikkialla maailmassa. Meidän on ymmärrettävä, että nämä ovat koko olemassaoloamme uhkaavia kysymyksiä.

On myös tärkeää ymmärtää, että ilmastonmuutos ei kohtele meitä reilusti ja tasapuolisesti. Siitä vähiten vastuussa olevat joutuvat usein kärsimään kaikkein pahimmin.

Meidän on yhdessä nostettava tavoitetasoamme. Tarvitsemme kiireellisesti uusia vahvoja sitoumuksia päästöjen vähentämiseksi. Ja niitä tukemaan tarvitaan pikaisia ja tehokkaita toimia.

Kuten pääsihteeri Guterres eilen osuvasti totesi, Yhdistyneet kansakunnat luotiin juuri tällaisia hetkiä varten – hetkiä, jolloin vaara on suurimmillaan ja yhteisymmärrys pienimmillään.

Niiden vuosien aikana, joina olen osallistunut tähän yleiskokoukseen, olemme nähneet valtavia haasteita. Olemme myös nähneet konkreettisia pyrkimyksiä saada monenkeskinen järjestelmä vastaamaan haasteisiin paremmin.

Usein pyrkimyksemme jäävät toteutumatta. Meidän tulisi kaikkien tarkastella omaa toimintaamme etsiessämme juurisyitä toistuville turhautumisille. YK on jäsentensä summa. On meidän tehtävämme varmistaa, että järjestelmä on tilanteen tasalla.

Keskinäistä ymmärrystä ja yhtenäisyyttä voidaan lisätä ainoastaan vuoropuhelun ja avoimen kanssakäymisen avulla. Kenelläkään meistä ei ole varaa jättää muiden huolia huomiotta. Kenelläkään meistä ei ole oikeutta pakottaa muita omaksumaan ajatteluamme tai käsityksiämme.

Meidän on kansainvälisenä yhteisönä oltava valmiita kohtaamaan toisemme keskinäisen kunnioituksen hengessä. Ymmärtäen velvoitteemme toimia yhteistyössä. Jos näin teemme, olen vakuuttunut siitä, että huomaamme, että meillä on paljon enemmän yhteistä kuin kuvittelimmekaan.

Kiitos.